

Juha Mäenpää ps

Kirjallinen kysymys Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) päätöksenteon hitaudesta hukkakauran torjuntaa koskien

Eduskunnan puhemiehelle

Hukkakaura (*Avena fatua*) on erittäin vaikeasti torjuttava vieraslaji ja nopeasti lisääntyvä yksivuotinen heinämäinen rikkakasvi. Sen torjunta vaatii pitkää ja suunnitelmallista työtä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluva Ruokavirasto muistuttaa, että hukkakaura aiheuttaa jopa miljoonien eurojen tappiot vuosittain muun muassa torjunnan kustannuksina ja sadon heikentyneenä laatuna. Yksi hukkakaurayksilö pystyy saastuttamaan nopeasti kokonaisen peltolohkon, sillä se voi tuottaa satoja siemeniä, jotka säilyvät maassa itämiskykyisinä vuosia. Sitä pidetään niin haitallisena, että sen torjunnasta on useissa maissa säädetty erityinen laki.

Suomessa hukkakauran torjuntaan kehoitetaan sekä laki- että asetustasolla. Laki hukkakauran torjunnasta määrää 2 luvun 4 §:ssä torjuntavelvollisuudesta: ”Viljelmän tai sen läheisyydessä sijaitsevien alueiden haltijoiden on huolehdittava sellaisten toimenpiteiden suorittamisesta, joilla estetään hukkakauran esiintyminen ja leviäminen.” Lisäksi laki säättää saman luvun 5 §:ssä ilmoitusvelvollisuudesta: ”Jokaisen, joka tietää tai epäilee, että hänen hallitsemallaan alueella on hukkakauraesiintymä, josta ei ole aikaisemmin tehty ilmoitusta valvontaviranomaiselle, on ilmoitettava esiintymästä viipymättä alueen sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (maaseutuelinkeinoviranomainen).” Molemmista pykälistä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Asia siis otetaan Suomessa vakavasti.

Hukkakauraa torjutaan muun muassa kemiallisesti. Maatalouden parissa työskentelevien kansalaisten suunnalta on tullut aiheeseen liittyen huolestuttavaa viestiä. Viranomaisilta meni hukkakauran torjuntaan tarkoitetun kasvinsuojeluaine Axialin myymisen hätäluvan myöntämisessä kohtuuttoman pitkä aika. Vuonna 2026 lupa myönnettiin 5.3.2026. Vuonna 2025 lupa irtosi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimivalta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) jo tammikuun puolivälissä. Sain vielä hetki ennen luvan myöntämistä kansalaispalautteen, jonka mukaan asialla olisi kiire, jotta aineita saadaan Suomeen vielä kevään aikana. Seurauksien hukkakauran ja muiden vieraslajien torjunnassa arvioitiin olevan suorastaan turmiollisia, jos lupaa ei olisi tullut pian. Olin jo jättämässä kirjallista kysymystä asiasta, kun sain tietooni, että lupa on juuri myönnetty. Alalla työskentelevien huolesta kertoo karua kieltä se, että jopa kansanedustajalta pyydetään asiassa apua. Tämän vuoksi koen, että kysymykseni, hieman uudelleen muotoiltuna, on edelleen ajankohtainen.

Toinen maatalouden parissa työskentelevien viesti on ollut, että lupapolitiikan pitäisi olla pitkäjänteisempää. Palautteen mukaan monissa maissa, esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa ja

Kirjallinen kysymys KK 66/2026 vp

Baltian maissa, lupa on jatkuva eikä vuosittain päätettävä hätälupa, kuten Suomessa. Hätälupajärjestely aiheuttaa ongelmia muun muassa maahantuonnin ja varastoinnin osalta, sillä maahantuojien ei kannata jättää tuotteita yhtään varastoon hätäluvan keston ulkopuoliselle ajalle, ja tämä välillisesti nostanee myös Axialin hintaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) kesti tänä vuonna tarpeettoman kauan Axialin myymisen hätälupa-asian ratkaisemisessa,

nähdäänkö ministeriössä ongelmallisena sitä, että valtakunnallisen viraston toiminnan hitauden pelättiin aiheuttavan maataloudelle vakavia seurauksia, ja

miksi Axialin kohdalla Suomessa sovelletaan vuosittain hätälupajärjestelyä, jos muissa maissa luvat ovat pitkäjänteisempiä?

Helsingissä 6.3.2026

Juha Mäenpää ps